

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
«Π.Μ.Σ. ΜΟΝΤΕΛΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ»**

8^η Επιστημονική Διημερίδα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού

**«Η σχολική μονάδα ως ευφυής, υβριδική
και ηθική οντότητα»**

Παρασκευή 27 & Σάββατο 28 Μαΐου 2016

Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων, Κτήριο «Κλεόβουλος»

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Λ. Δημοκρατίας 1

ΡΟΔΟΣ

Επιστημονική Επιτροπή

Προεδρείο: Καθηγητής Αναστάσιος Κοντάκος
Καθηγητής Φραγκίσκος Καλαβάσης
Αντιπρόεδρος: Καθηγήτρια Χρυσή Βιτσιλάκη, Πρόεδρος Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.

Μέλη:

Ανδρεαδάκης Νικόλαος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Γκόβαρης Χρήστος, Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε., Παν/μίου Θεσσαλίας
Δημητρακοπούλου Αγγελική, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Θεοδωροπούλου Ελένη, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Καΐλα Μαρία, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Καλαβάσης Φραγκίσκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Κέφης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης, Πάντειο Παν/μιο
Κοντάκος Αναστάσιος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Κρητικός Γεώργιος, Δρ., διδάσκων του Π.Μ.Σ.
Λαζακίδου Γεωργία, Δρ., διδάσκουσα του Π.Μ.Σ.
Μεϊμάρης Μιχάλης, Καθηγητής, Τμ. Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε., Ε.Κ.Π.Α.
Μηνατσής Ιωάννης, Δρ., διδάσκων του Π.Μ.Σ.
Μπαμπάλης Θωμάς, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε., Παν/μίου Αθηνών
Μπουζάκης Ιωσήφ, Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε., Παν/μίου Πατρών
Ξανθάκου Ποτίτσα, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Παπαβασιλείου Βασίλειος, Επίκουρος Καθηγητής Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Πτολεμικός Νικήτας, Ομ. Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Ράπτης Νικόλαος, Δρ. διδάσκων του Π.Μ.Σ.
Σαΐτης Χρήστος, Ομ. Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε., Ε.Κ.Π.Α.
Σταμάτης Παναγιώτης, Επίκουρος Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Φεσάκης Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Χατζηγεωργίου Ιωάννης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου

Οργανωτική Επιτροπή

Καθηγητής Κοντάκος Αναστάσιος, Πρόεδρος
Αγγελάκου Εξακουστή-Πετρούλα, Υποψήφια Δρ. Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Καρίκη Χρυσάνθη, Γραμματεία Π.Μ.Σ. «Μ.Σ.Α.Ε.Μ.»
Καμενίδου Νατάσα, Μέλος Ε.Τ.Ε.Π.
Καντίνου Κατερίνα, Γραμματεία Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Κωνσταντίνου Μαίρη, Προϊσταμένη Γραμματείας Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Σέλληνα Χριστίνα, Γραμματεία Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.

Προπτυχιακοί Φοιτητές/τριες

Βαρβαρέσος Παναγιώτης
Βασιλείου Νεκταρία
Κολοβός Λάμπρος
Κορολόγου Δέσποινα
Λαός Δημήτρης
Μάζαρης Ισίδωρος-Βασίλειος
Μανωλά Μαρία Ραφαέλα
Μαλλιαρού Αγγελική-Σοφία
Μάρακα Άννα
Πλακούτση Αγγελική
Σουλειμάν Γκιουλτέν
Τσιούμα Δήμητρα Λουκία
Φρονιμοπούλου Γεσθημανή

**Μεταπτυχιακοί
Φοιτητές/τριες**

Κανέλλη Μαρία-Άννα
Κεφοκέρη Κλεονίκη
Μπέλλος Παναγιώτης-Λουκάς
Παναγοπούλου Άννα
Σταματοπούλου Γεωργία -
Αναστασία
Χαρτοφύλακα Ειρήνη

Σάββατο, 28/05/2016

9:00-9:15 Προσέλευση

09:15-11:15 Ειδική Συνεδρία για μεταπτυχιακούς φοιτητές (παράλληλη συνεδρία: Αίθουσα Α & Αίθουσα Β)

Ειδική Συνεδρία: Αίθουσα Α (09:15-11:30)

Προεδρείο: Αναστάσιος Κοντάκος, Φραγκίσκος Καλαβάσης, Γεώργιος Φεσάκης

09:15-09:30	Αποτελεσματική Σχολική Ηγεσία: Διευθύνοντας την αυτόνομη, αυτοαναφορική, αυτοποιητική σχολική μονάδα
Κλεονίκη Κεφοκέρη	
09:30-09:45	Σχολική Ανάπτυξη ως ανάπτυξη Διδασκαλίας ως αποτέλεσμα χρήσης των ΤΠΕ
Αθανάσιος Κλέτσας	
09:45-10:00	Σχολική Ανάπτυξη ως ανάπτυξη εσωτερικών και εξωτερικών συνεργασιών. Το παράδειγμα επικοινωνίας σχολείου - οικογένειας
Σεβαστή Κολιού	
10:00-10:15	Ανάπτυξη σχολικού κλίματος. Το παράδειγμα της σχολικής βίας. Μια συγκριτική μελέτη
Παναγιώτης Μπέλλος	
10:15-10:30	Σχολική Ανάπτυξη ως Ανάπτυξη Οργανωσιακής Μάθησης: Μια εμπειρική μελέτη
Ευαγγελία Οικονομίδη	
10:30-10:45	Η δημιουργικότητα ως διεργασία επίλυσης προβλημάτων: εμπειρική έρευνα σε υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. Ρόδου
Βαλασία Μυλωνά	
10:45-11:00	Σχολική ανάπτυξη ως ανάπτυξη της κοινωνικής πολυπλοκότητας στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο: Εφαρμογές στο νομοθετικό πλαίσιο
Άννα Παναγοπούλου	
11:00-11:15	Μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό: Ανίχνευση των δικτυώσεων μέσω της εκπαιδευτικής μηχανικής
Γεωργία-Αναστασία Σταματοπούλου	
11:15-11:30	Σχολική Ανάπτυξη ως Ανάπτυξη Σχολικού Κλίματος και Κλίματος Τάξης: Ο ρόλος των μαθητών/τριών στη διαμόρφωση της σχολικής ζωής ως βασικός παράγοντας σχολικής ανάπτυξης
Ζωή Χριστέλη	
11:30-12:00	Διάλειμμα -Καφές

Ειδική Συνεδρία: Αίθουσα Β (09:15-11:30)

Προεδρείο: Μιχάλης Μειμάρης, Παναγιώτης Ι. Σταμάτης, Βασίλειος Παπαβασιλείου

09:15-09:30	Διοίκηση Σχολικών Μονάδων. Προσέγγιση στη διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής των διευθυντών σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης
Αναστάσιος Αθανασόπουλος	
09:30-09:45	Η ανάπτυξη ευφυΐας προσαρμογής του οργανισμού και η ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε ως αλλαγή/καινοτομία στη σχολική μονάδα. η περίπτωση του διαδραστικού πίνακα
Καλλιόπη Ιωαννίδου	
09:45-10:00	Ευφύες σχολείο και Αποκλίνουσα συμπεριφορά στην τάξη: Μορφές Επικοινωνιακής διαχείρισης της
Ολυμπία Παχαδίρογλου	
10:00-10:15	Η αξιοποίηση των μουσείων από τα σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Στυλιανή Προσμίτη	
10:15-10:30	Η περιχαράκωση του πεδίου της επαγγελματικής ηθικής μέσα από τους Ευρωπαϊκούς κώδικες δεοντολογίας
Γεώργιος Σιτώνης	
10:30-10:45	Ο ρόλος των διευθυντικών στελεχών στη συγκρότηση πλαισίου συνεργασίας σχολείου-οικογένειας, ως παράγοντας αποτελεσματικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Η περίπτωση του νομού Αιτωλοακαρνανίας
Κωνσταντώ Τασούλη	
10:45-11:00	Ψηφιακή Πολιτεότητα: Ανίχνευση του βαθμού ευαισθητοποίησης των μαθητών
Παρασκευή Μαυρογιαννάκη	
11:00-11:15	Σχολική κουλτούρα-Σχολικό κλίμα: Το παράδειγμα του Μουσικού Σχολείου Ρόδου
Ευδοκία Κατσαρά	
11:15-11:30	Απόψεις φοιτητών αναφορικά με την αξιολόγηση του διδακτικού έργου στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση: συγκριτική μελέτη του Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. με το Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αιγαίου
Ειρήνη Χαρτοφύλακα	
11:30-12:00	Διάλειμμα -Καφές

...Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

3η Συνεδρία (12:00-13:50)

Προεδρείο: Βασίλειος Παπαβασιλείου, Γεώργιος Φεσάκης

12:00-12:20	Εκπαιδευτική δικαιοσύνη ως δικαιοσύνη αναγνώρισης
Χρήστος Γκόβαρης	
12:20-12:40	Σύγχρονη διδακτική επικοινωνία: Μια διαδικασία υβριδικής μορφής
Παναγιώτης Ι. Σταμάτης	
12:40- 13:00	Ηθική και λήψη αποφάσεων στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς
Νικόλαος Ράπτης	
13:00-13:20	Το πορτραίτο της ευφυούς σχολικής μονάδας: το παράδειγμα της Ελλάδας
Αναστάσιος Κοντάκος, Εξακουστή-Πετρούλα Αγγελάκου	
13:20-13:50	Συζήτηση

4η Συνεδρία (17:00-18:30)

Προεδρείο: Χρήστος Γκόβαρης, Παναγιώτης Ι. Σταμάτης

17:00-17:20	Η σχολική μονάδα ως φορέας ανάπτυξης εθελοντικών δράσεων
Βασίλειος Παπαβασιλείου	
17:20-17:40	Στάσεις και αντιλήψεις διευθυντών και εκπαιδευτικών της Π.Ε. αναφορικά με το φαινόμενο των συγκρούσεων στο εργασιακό περιβάλλον των σχολείων τους
Ευαγγελία Παπαδάτου, Παναγιώτης Παπαγεωργάκης, Γεωργία Προκοπιάδου, Χρήστος Σαϊτής	
17:40-18:00	Η συμβολή της ενδυνάμωσης της συναισθηματικής νοημοσύνης των εκπαιδευτικών στην επαγγελματική τους ανάπτυξη
Ελένη Νικολάου	
18:00- 18:30	Συζήτηση
18:30-19:00	Διάλειμμα - Καφές

5η Συνεδρία (19:00-20:30)

Προεδρείο: Φραγκίσκος Καλαβάσης, Αναστάσιος Κοντάκος, Έλενα Θεοδωροπούλου, Μείμαρης Μιχάλης, Πολυχρόνης Κυνηγός

19:00-19:20	Ψηφιακή Αφήγηση και επικοινωνιακή αξιοποίηση της αρχαίας ελληνικής δραματουργίας
Μιχάλης Μείμαρης Ιωάννης Μανδουραράκης	
19:20-19:40	Η διεπιστημονική καλλιέργεια στην ταυτότητα της σχολικής μονάδας
Φραγκίσκος Καλαβάσης, Γεώργιος Κρητικός	
19:40-20:30	Συζήτηση-Συμπεράσματα
20:30	Τέλος εργασιών διημερίδας

Στους συμμετέχοντες και στις συμμετέχουσες θα δοθούν Βεβαιώσεις Παρακολούθησης.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

Καθηγητής Αναστάσιος Κοντάκος, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Παν/μίου Αιγαίου
«Σχολική Μονάδα: μια υβριδική οργάνωση ή μια οργάνωση χίμαιρα;»

Στις λειτουργικά διαφοροποιημένες κοινωνίες ως ανοικτές κοινωνίες της γνώσης και της πληροφoρίας η λογική των αυστηρά οριοθετημένων οργανισμών εντός ενός συγκεκριμένου κοινωνικού συστήματος φαίνεται να υποχωρεί υπέρ μιας πραγματικότητας που οδηγεί στην αναγκαιότητα σχηματισμού υβριδικών οργανισμών που να ενσωματώνουν τη λογική διαφορετικών λειτουργικών συστημάτων. Το γεγονός αυτό έχει επιπτώσεις στη μορφή οργάνωσης αλλά περισσότερο στους στόχους και τις πλαισιακές λειτουργίες. Σε αυτό το πλαίσιο οι οργανώσεις των λειτουργικών συστημάτων διατηρούν συνήθως ως περίβλημα το τυπικό δομικό καθεστώς τους, παράλληλα όμως αναπτύσσουν μικτές ή υβριδικές οργανωτικές λειτουργίες. Η «θεωρία της υβριδοποίησης» δεν ενδιαφέρεται όμως μόνο για τις επιρροές μεταξύ των συστημάτων και τύπων οργάνωσης και λειτουργίας αλλά ερευνά και την πιθανή επίδραση ασθενέστερων οργανώσεων στις ισχυρότερες. Εφόσον τέτοιες οργανώσεις φαίνεται να επηρεάζουν συχνά ηθικά τις ισχυρότερες αναδεικνύοντας π.χ. κοινωνικές, δημοκρατικές και οικολογικές αξίες. Μέσω της οργανωσιακής υβριδοποίησης μεταφέρονται διαδικασίες και στόχοι από τον έναν οργανωσιακό τομέα στον άλλο. Το ερώτημα που τίθεται εδώ είναι εάν αυτό είναι ένα φαινόμενο σε επίπεδο επιμέρους κοινωνικών φαινομένων ή μια κατάσταση που αφορά σε όλη την κοινωνία και στο σύνολό της; Οφείλεται και υποστηρίζεται περισσότερο σε/από μια αλλαγή της κουλτούρας ή σε πολιτικές παρεμβάσεις π.χ. μέσω της άτακτης διείσδυσης του ενός συστήματος στο άλλο; Π.χ. πολλές πρωτοβουλίες οργανισμών όπως των σχολείων ενώ αρχικά δεν είναι αποτέλεσμα πολιτικής παρέμβασης, ευοδώνονται και τελεσφορούν τελικά μέσω αυτής. Διαστάσεις Υβριδικότητας εντοπίζονται σε διάφορα επίπεδα π.χ. των πόρων, της διακυβέρνησης αλλά και της ταυτότητας των οργανισμών (πολλαπλές ταυτότητες).

Το ζήτημα της υβριδικότητας αποκτά ιδιαίτερη αξία και για την έρευνα και θεωρία της σχολικής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό δεν μας απασχολεί μόνο σε επίπεδο π.χ. τύπου οργάνωσης στον οποίον μπορεί να ενταχθεί το σχολείο σύμφωνα με τους στόχους, τις δομές και τα μέλη, αλλά και σε επίπεδο όλης του της λειτουργίας. Το σχολείο αποτελεί μια ενδιαφέρουσα περίπτωση υβριδικής οργάνωσης που αναπτύσσει λειτουργίες οι οποίες θα μπορούσαν να ενταχθούν σε περισσότερους παραγωγικούς τομείς. Παράλληλα, ενώ γίνεται μεγάλη συζήτηση

για το άνοιγμα του σχολείου στην αγορά, αγνοείται ή και αμελείται το άνοιγμά του στο κοινωνικό περιβάλλον και στον τριτογενή τομέα αν και σαφώς υφίσταται και κερδίζει διαρκώς σε σημασία (συνεργασίες με κοινωφελείς οργανισμούς, με συλλόγους φίλων ή γονέων). Με αυτό τον τρόπο η σχολική μονάδα αναπτύσσεται και εξελίσσεται από ένα φορέα παροχής δημόσιου αγαθού σε μια κοινωνική επιχείρηση που δρα σε ένα κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό πεδίο δυνάμεων. Η παρούσα εισήγηση αναζητά να αποτυπώσει τα υβριδικά οργανωσιακά χαρακτηριστικά της σχολικής μονάδας σε όλους τους τομείς λειτουργίας του (διδασκαλία, ανάπτυξη προσωπικού, ηγεσία και μανάτζμεντ κλπ.) και φυσικά σε επίπεδο επικοινωνίας. Επιπλέον, επιχειρείται η διασαφήνιση των σχέσεων της ποικιλίας ή πολυπλοκότητας και της υβριδικότητας και η ανάδειξη των λεπτών ορίων μεταξύ της ανάπτυξης μιας υβριδικής σχολικής οργάνωσης και μιας σχολικής οργάνωσης χίμαιρας.

Καθηγητής Πολυχρόνης Κυνηγός, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Ε.Κ.Π.Α.

«Οι ψηφιακές υποδομές ως εφαλτήριο συνεισφοράς στην παιδαγωγική ταυτότητα του Σχολείου»

Η συζήτηση αφορά ψηφιακές υποδομές που αντί για διαχειριστική ή υπηρεσιακή υποχρέωση μπορούν να λειτουργήσουν ως εφαλτήριο για την διαμόρφωση μιας εξελισσόμενης ταυτότητας για το σχολείο. Θα χρησιμοποιηθεί ένα παράδειγμα ενός καθηγητή και την μαθητών του που διασκεύασαν δομήματα του Ψηφιακού Σχολείου προκειμένου να εμπλακούν σε ορθολογικές συζητήσεις που αφορούν μαθηματικές και υπολογιστικές έννοιες. Το παράδειγμα αυτό εγείρει το θέμα της χρησιμότητας της συνύφανσης ερμηνευτικών και εκτελεστικών οντολογιών μέσα από ζωντανά παραδείγματα πρακτικής. Μπορεί το σχολείο να αναπτύξει την δική του παιδαγωγική ταυτότητα αξιοποιώντας τέτοιες υποδομές;

Καθηγήτρια Έλενα Θεοδωροπούλου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Παν/μίου Αιγαίου
Αργεντίνη Νομικού, Υποψήφια Διδάκτορας Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Παν/μίου Αιγαίου,
«Η περίπτωση της Επαγγελματικής Ηθικής στην Εκπαίδευση: λήψεις, σαρώσεις, καταγραφές»

Προσεγγίζοντας επαγωγικά την έννοια της επαγγελματικής ηθικής στην εκπαίδευση μέσα από εργασίες μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών που την εξετάζουν από διαφορετικές σκοπιές, είναι δυνατόν να αποκαταστήσουμε μια

σειρά κομβικών ερωτημάτων τα οποία λειτουργούν προσανατολιστικά στην προσπάθεια προσδιορισμού του ζητήματος της ηθικής διερώτησης κατά την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού έργου ή της ανάπτυξης της ηθικής ενασχόλησης, καθώς οι πολλαπλές εκπαιδευτικές διαδικασίες εξελίσσονται αναδεικνύοντας την κρισιμότητα της επαγγελματικής διάστασης για την κατανόηση της ηθικής στην εκπαίδευση. Το πεδίο της επαγγελματικής ηθικής δεν είναι στεγανό - εμποτίζεται από τις ποικίλες και αντικρουόμενες ηθικές αντιλήψεις και επιτρέπει (ή και προϋποθέτει) την εμβάθυνση των αντιλήψεων που οι εκπαιδευτικοί έχουν διαμορφώσει σχετικά με το ρόλο τους, τη φύση του επαγγέλματός τους και την ηθική ως βάση, εργαλείο πρόβλημα και στόχο κατά την άσκηση του έργου τους. Είναι ενδιαφέρον να φανεί εάν οι εκτιμήσεις που προκύπτουν από την ανάλυση των εργασιών συγκλίνουν με τις παραδοχές της βιβλιογραφίας σχετικά με την επαγγελματική ηθική στην εκπαίδευση.

**Γεώργιος Ξεσάκης, Επίκουρος Καθηγητής Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Παν/μίου Αιγαίου
Γεωργία Λαζακίδου, Δρ., διδάσκουσα του Π.Μ.Σ.**

«Ευφυή πληροφοριακά συστήματα υποστήριξης λήψης αποφάσεων, ανάλυση δεδομένων και εκπαιδευτικοί οργανισμοί»

Στη διοίκηση εκπαιδευτικών οργανισμών χρησιμοποιούνται πληροφοριακά συστήματα που αφορούν κυρίως στην εκτέλεση λειτουργιών διεκπεραίωσης και αυτοματισμού γραφείου, ενώ η εφαρμογή τους στο τακτικό και στο στρατηγικό επίπεδο διοίκησης είναι σπάνιες, ευκαιριακές και σποραδικές. Επιπλέον, οι διευθύνσεις εκπαίδευσης (κεντρικές, περιφερειακές και επαρχιακές) όπως και οι σχολικές μονάδες συνεχίζουν να λειτουργούν χρησιμοποιώντας ελάχιστα δεδομένα από το εσωτερικό και το περιβάλλον τους, αδυνατώντας έτσι να παρατηρήσουν λεπτομερώς και να ελέγξουν την λειτουργία τους, καθώς και να διαμορφώσουν ένα συστηματικό διαχρονικό σχέδιο διακυβέρνησης και διαρκούς βελτίωσης. Η λήψη αποφάσεων για τα διευθυντικά στελέχη καθίσταται δυσκολότερη χωρίς την υποστήριξη των αντίστοιχων πληροφοριακών συστημάτων που χρησιμοποιούν και συνδυάζουν τα απαραίτητα δεδομένα μετά την εξόρυξή τους. Στο παρόν άρθρο παρουσιάζονται τα πληροφοριακά συστήματα διοίκησης και τα μοντέλα λήψης αποφάσεων τα οποία υποστηρίζουν. Αναφέρονται επίσης ερευνητικά και πρακτικά αποτελέσματα σχετικά με την αξιοποίηση των Πληροφοριακών Συστημάτων Διοίκησης στην εκπαίδευση, καθώς και οι δυνατότητες που διαφαίνονται από τις ερευνητικές προσπάθειες στα πεδία της μαθησιακής ανάλυσης, της εξόρυξης εκπαιδευτικών δεδομένων και των ευφυών

συστημάτων διοίκησης. Η εργασία εστιάζει στην αξιοποίηση πληροφοριακών συστημάτων για την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων σε εκπαιδευτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο σχεδίων διαρκούς βελτίωσης και απολογισιμότητας.

**Δημητρακοπούλου Αγγελική, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μίου Αιγαίου
Ανάλυση ψηφιακών ιχνών και δεδομένων σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα:
Προσεγγίσεις, Προοπτικές και Ηθικά ζητήματα**

Οι διαδρομές και οι επιλογές μέσω τεχνολογικών συστημάτων, η ηθελημένη ή μη καταχώρηση δεδομένων, οι ψηφιακές αλληλεπιδράσεις μεταξύ χρηστών δημιουργούν σήμερα ένα τεράστιο όγκο δεδομένων που δύναται να καταγράφεται και να αναλύεται. Στον χώρο της Εκπαίδευσης η «Μαθησιακή Αναλυτική» (Learning Analytics) συνιστά πλέον ένα ιδιαίτερα δυναμικό νέο διεπιστημονικό πεδίο, που έχει ως αντικείμενο την καταγραφή, συλλογή, ανάλυση και αναφορά επί των δεδομένων και των ψηφιακών ιχνών των δρώντων (μαθητών, διδασκόντων κ.ά.) σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα. Οι στόχοι της Μαθησιακής Αναλυτικής ποικίλουν ανάλογα με τις προσεγγίσεις θεώρησης των εκπαιδευτικών συστημάτων και των μαθησιακών διαδικασιών και αξιών.

Στο πλαίσιο της Μαθησιακής Αναλυτικής αναπτύσσονται έννοιες, θεωρίες, μέθοδοι και τεχνολογικές εφαρμογές για αξιοποίηση σε τέσσερις κύριους τομείς: (α) Μάθηση, (β) Διδασκαλία, (γ) Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων και Συστημάτων, (γ) Έρευνα στην Εκπαίδευση. Η ένταση παραγωγής του πεδίου έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη ποικίλων τεχνολογικών συστημάτων που υποστηρίζουν την επίγνωση, τη μεταγνώση και τον αναστοχασμό στους μαθητές, την ενορχήστρωση της διδασκαλίας και τον αναστοχασμό επί των διδακτικών στρατηγικών των εκπαιδευτικών, την αξιολόγηση μαθητών, εκπαιδευτικών, διευθυντών σχολικών μονάδων, την επιχειρησιακή διαχείριση εκπαιδευτικών μονάδων κ.ά.

Η παρούσα εισήγηση επιχειρεί να καταγράψει και να αναδείξει τις κύριες και ισχυρές τάσεις του επιστημονικού πεδίου, καθώς και τις ρητές ή άρρητες συναφείς θεωρήσεις για τους στόχους, τις αρχές και τις αξίες των εκπαιδευτικών συστημάτων. Επιπρόσθετα, αναδεικνύει διαστάσεις ηθικής και δεοντολογίας στην καταγραφή, ανάλυση και χρήση των ιχνών αλληλεπιδράσεων και των προσωπικών δεδομένων, που απαιτούν την ανάληψη της ευθύνης όλων για τον προσδιορισμό πολιτικών ηθικής δεδομένων εκπαιδευτικών μονάδων.

Χρήστος Γκόβαρης

Εκπαιδευτική δικαιοσύνη ως δικαιοσύνη αναγνώρισης

Οι εκθέσεις του προγράμματος PISA (Program for International School Assessment) επανέφεραν στο προσκήνιο του παιδαγωγικού προβληματισμού το ζήτημα των σχολικών ανισοτήτων. Υπογραμμίζεται έτσι η ανάγκη να συζητηθούν εκ νέου ερωτήματα αναφορικά με τους παράγοντες οι οποίοι ευνοούν ή παρεμποδίζουν τη σχολική επιτυχία συγκεκριμένων ομάδων μαθητών και ειδικότερα αυτών με μεταναστευτική εμπειρία. Λαμβάνοντας τα παραπάνω υπόψη, η παρούσα εισήγηση εστιάζει στην παρουσίαση των βασικών θέσεων μιας συγκεκριμένη εκδοχής εκπαιδευτικής δικαιοσύνης η οποία εδράζεται στο θεωρητικό σχήμα «Θεωρία της Αναγνώρισης». Σε ένα πρώτο βήμα θα σχολιάσουμε κριτικά θέσεις και εμπειρικά δεδομένα μοντέλων ερμηνείας των ανισοτήτων στις σχολικές επιδόσεις με στόχο να αναδείξουμε τη σημασία της ποιότητας της παιδαγωγικής σχέσης ως θεμελιώδη παράγοντα που επηρεάζει την (ανα)παραγωγή σχολικών ανισοτήτων. Με αφορμή κεντρικά συμπεράσματα αυτής της πρώτης προσέγγισης θα παρουσιάσουμε στη συνέχεια βασικά σημεία της Θεωρίας της Αναγνώρισης του Honneth ως πλαίσιο εντός του οποίου οι αρχικοί προβληματισμοί για τον παράγοντα «παιδαγωγική σχέση» θα εμπλουτισθούν και θα μετασχηματισθούν σε βασικές αρχές μιας εκπαιδευτικής δικαιοσύνης της αναγνώρισης. Ζητούμενο από τη σκοπιά αυτής της εκδοχής εκπαιδευτικής δικαιοσύνης είναι η διαμόρφωση της σχολικής κουλτούρας και των πρακτικών που ορίζουν το περιεχόμενο της παιδαγωγικής σχέσης κατά τρόπο που να ικανοποιείται η προσδοκία του κάθε μαθητή και της κάθε μαθήτριας για απόκτηση ηθικής αυτονομίας.

Παναγιώτης Ι. Σταμάτης, Επίκουρος Καθηγητής Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Παν/μίου Αιγαίου

«Σύγχρονη διδακτική επικοινωνία: Μια διαδικασία υβριδικής μορφής»

Στο επιστημολογικό πλαίσιο, ως διδακτική επικοινωνία ορίζεται μια αλληλεπιδραστική διαδικασία μεταξύ δυο ανθρώπων η οποία λαμβάνει χώρα είτε πρόσωπο με πρόσωπο είτε διαμεσολαβημένα, δηλαδή άμεσα ή έμμεσα. Στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα παρατηρείται η ταυτόχρονη, παράλληλη ή συμπληρωματική λειτουργική σχέση μεταξύ των δυο διαδικασιών. Υπό αυτή την έννοια, η διδακτική επικοινωνία προσλαμβάνει μια διπλή διάσταση καθώς αποτελεί συζευκτική διαδικασία αλληλεπίδρασης, η οποία διαμορφώνεται από ανάρμοστα στοιχεία με ετερογενή προέλευση. Αυτή η σύζευξη την καθιστά de

facto υβριδική. Κατά συνέπεια, η σύγχρονη διδακτική επικοινωνία δεν μπορεί παρά να θεωρείται ως μια υβριδική διαδικασία, η οποία επιχειρεί να συζεύξει την άμεση διδασκαλία με τη διαμεσολαβημένη, να συνδυάσει και να αλληλεξαρτήσει δηλαδή τη διδασκαλία με φυσική παρουσία εκπαιδευτικών και μαθητών με τις τεχνικές και της διαδικασίες της διδασκαλίας εξ' αποστάσεως, κάτι το οποίο ήδη συμβαίνει επιτυχώς σε πολλές περιπτώσεις.

Στην παρούσα εργασία προσεγγίζονται εννοιολογικά και συζητούνται οι υβριδικές διαστάσεις της διδακτικής επικοινωνίας στο σύγχρονο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Επίσης, γίνονται αναφορές σε ζητήματα ισόρροπης αξιοποίησης της διάστασης αυτής από διάφορους εκπαιδευτικούς κύκλους και περιβάλλοντα εκπαίδευσης. Στόχο της εργασίας αποτελεί η θεωρητική προσέγγιση διδακτικών ζητημάτων με επίκεντρο την αξιοποίηση της υβριδικής διάστασης της επικοινωνίας, σε μια προσπάθεια εκσυγχρονισμού και βελτίωσης των διδακτικών μεθόδων πρόσκτησης και ανακάλυψης της γνώσης.

Νικόλαος Ράπτης, Δρ., διδάσκων του Π.Μ.Σ.

«Ηθική και λήψη αποφάσεων στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς»

Ένα από τα ζητούμενα της εποχής μας είναι η ηθική αφύπνιση στα πρότυπα μιας βάσης ηθικών αρχών και η προσδοκία ηθικής ηγεσίας σε όλα τα επίπεδα διοίκησης ενός οργανισμού. Στην καθημερινή μας ζωή, τόσο στον ιδιωτικό χώρο όσο και στο χώρο εργασίας, ανεξάρτητα από τη θέση ευθύνης μας, ερχόμαστε αντιμέτωποι με ηθικά διλήμματα και προκλήσεις. Δεν είναι λίγες οι φορές όπου διαπιστώνουμε πως μια πράξη αν και έχει τα χαρακτηριστικά της νομιμότητας, στερείται ηθικής. Η τυπικότητα στο «γράμμα του νόμου» δεν εξασφαλίζει την ηθικότητα αυτών. Τα ηθικά διλήμματα επεκτείνονται στις προσωπικές αξίες του/της καθενός/μιας και κατά συνέπεια έχουν διαφορετικό βαθμό ερμηνείας. Έτσι, διάφοροι άνθρωποι επιδεικνύουν για διαφορετικούς λόγους διαφορετική ηθική συμπεριφορά. Αβίαστα έρχονται στην επιφάνεια τα παρακάτω ερωτήματα: Προκρίνουμε όλοι/ες μας το οργανωσιακό όφελος ή το ατομικό; Πώς μπορούμε τα ηθικά διλήμματα να τα μετατρέψουμε σε ευκαιρίες; Αποτελεί η ηθική ευθύνη ένα ζητούμενο στη διακυβέρνηση των οργανισμών; Οι διευθυντές/τριες εκπαιδευτικών οργανισμών, αλλά και οι μετέχοντες πώς διασφαλίζουν την ηθική λήψη αποφάσεων; Η απόφαση είναι συνεπής με τους κανόνες της δικαιοσύνης και με την ευθύνη του «νοιιάζομαι» για τους συνεργάτες μου; Σέβεται η απόφαση τα δικαιώματα και τα καθήκοντα του/της καθενός/μιας; Στα παραπάνω ερωτήματα

Θα προσπαθήσουμε να ρίξουμε φως μέσα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς από την οπτική της ηθικής διάστασης.

**Καθηγητής Αναστάσιος Κοντάκος, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Παν/μίου Αιγαίου
Εξακουστή-Πετρούλα Αγγελάκου, Υποψήφια Διδάκτορας Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Παν/μιου Αιγαίου, Υπότροφος ΥΠΑΤΙΑ
«Το πορτραίτο της ευφυούς σχολικής μονάδας: το παράδειγμα της Ελλάδας»**

Η σύγχρονη κοινωνία συνιστά ένα πολύπλοκο, ανοικτό, δυναμικό σύστημα, αποτελούμενη από άλλους, ιδιαίτερους θεσμούς ή λειτουργικά υποσυστήματα. Το σχολείο, δεν θεωρείται πλέον ένα υποσύστημα της κοινωνίας που δημιουργείται και ελέγχεται από τους διοικούντες, αλλά γίνεται αντιληπτό ως μια αυτοδιοικούμενη οντότητα, που εξελίσσεται μέσω της μάθησης. Το σχολείο, δηλαδή, δεν αποτελεί μόνο μια μαθησιακή οργάνωση για τα εμπλεκόμενα μέλη του, αλλά ως οργανισμός είναι και το ίδιο σε θέση να συμμετέχει σε διαδικασίες που το καθιστούν μανθάνον. Οι μελέτες για τη διερεύνηση της γνωσιακής ικανότητας και πολυπλοκότητας του σχολείου διαμόρφωσαν τον τύπο του ζωντανού σχολείου, του επονομαζόμενου «ευφυούς». Με την παρούσα εργασία επιδιώκεται η μελέτη της γνωσιακής πολυπλοκότητας, μιας διαφορετικής, δηλαδή, οπτικής της λειτουργίας της εκπαιδευτικής μονάδας ως μανθάνουσας, μέσα από την ελληνική νομοθεσία, στοχεύοντας στην αποτύπωση του «πορτραίτου» της ευφυΐας του ελληνικού σχολείου.

Βασίλειος Παπαβασιλείου, Επίκουρος Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Παν/μίου Αιγαίου

«Η σχολική μονάδα ως φορέας ανάπτυξης εθελοντικών δράσεων»

Ο εθελοντισμός είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την κοινωνική προσφορά και την αλληλεγγύη. Οι τρόποι που εκφράζεται είναι πολλοί και τα πεδία εφαρμογής του πολλαπλά, με κύρια τις κοινωνικές υπηρεσίες, το περιβάλλον, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό. Με διάφορες μορφές είτε ως «κοινωνικός εθελοντισμός» είτε ως «πολιτιστικός» ή «περιβαλλοντικός» κ.ά. συμβάλλει στην καλύτερη αντιμετώπιση των κοινωνικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών προβλημάτων. Η σχολική μονάδα με αίσθηση ευθύνης απέναντι στην κοινωνία αποτελεί σημαντικό φορέα ανάπτυξης εθελοντικών δράσεων. Ο ρόλος της για την καλλιέργεια του εθελοντισμού είναι σημαντικός, καθώς μπορεί να βοηθήσει στη

συνειδητοποίηση της σημασίας της ανιδιοτελούς προσφοράς, να ευαισθητοποιήσει σε θέματα εθελούσιας συμμετοχής, να καλλιεργήσει την αξία του εθελοντισμού, να συμβάλλει στην ανάπτυξη στάσεων και ικανοτήτων με την ανάληψη πρωτοβουλιών και να ενεργοποιήσει την εθελοντική προσφορά μέσω δραστηριοτήτων και δράσεων.

Το σύγχρονο σχολείο υπηρετώντας τον κοινωνικό του ρόλο οφείλει να καλλιεργεί τις ανθρωπιστικές αξίες και τα ιδεώδη της κοινωνικής προσφοράς και αλληλεγγύης. Η ηγεσία του σχολείου με έμπνευση, όραμα και φροντίδα πρέπει να συμβάλλει στο σχεδιασμό και την υλοποίηση εθελοντικών δράσεων. Οι εκπαιδευτικοί με το προσωπικό παράδειγμά τους και την ενεργό συμμετοχή τους μπορούν να αποτελέσουν πρότυπα ανιδιοτελούς προσφοράς. Οι μαθητικές κοινότητες μπορούν να συνδράμουν με τις ιδέες, τη συμμετοχή και τις δράσεις τους. Οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων μπορούν να στηρίξουν υλικά, οικονομικά, επικουρικά, διαχειριστικά και βιωματικά τις συνεργατικές αυτές δράσεις.

Στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού, κάθε σχολική μονάδα μπορεί να σχεδιάζει, να υλοποιεί και να αξιολογεί δραστηριότητες και δράσεις κοινωφελούς προσφοράς, συνεργαζόμενη με άλλες σχολικές μονάδες, αλλά και με την οικογένεια και τους άλλους κοινωνικούς θεσμούς, τους τοπικούς φορείς, τις εθελοντικές οργανώσεις, τις ΜΚΟ, την πολιτεία και τις υπηρεσίες της, όπως και την παγκόσμια κοινότητα με δίκτυα συνεργασίας αξιοποιώντας τις δυνατότητες που παρέχουν οι ΤΠΕ για ανθρωπιστικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές, πολιτιστικές και διεθνιστικές μορφές εθελοντικών δράσεων σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, ώστε να διαμορφώσει τους ενεργούς πολίτες του παρόντος και του μέλλοντος.

Οι σχολικές εθελοντικές δραστηριότητες δεν πρέπει να είναι μεμονωμένες ή αποσπασματικές αλλά να εντάσσονται στο πλαίσιο του ευρύτερου εκπαιδευτικού σχεδιασμού, της οργάνωσης και της υλοποίησης παιδαγωγικών δραστηριοτήτων, ώστε να επιτυγχάνεται ο άριστος συνδυασμός κοινωνικών και παιδαγωγικών στόχων.

Ευαγγελία Παπαδάτου, Παναγιώτης Παπαγεωργάκης, Γεωργία Προκοσιάδου, Χρήστος Σαΐτης, Ομ. Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε., Ε.Κ.Π.Α.

«Στάσεις και αντιλήψεις διευθυντών και εκπαιδευτικών της Π.Ε. αναφορικά με το φαινόμενο των συγκρούσεων στο εργασιακό περιβάλλον των σχολείων τους»

Το σχολείο ως τυπική οργάνωση αποτελείται από άθροισμα στοιχείων (δομή, κουλτούρα, πόρους) μέσα στην οποία αλληλεπιδρούν και συνεργάζονται άτομα που διαφέρουν ως προς την ηλικία, το φύλο, τις ικανότητες, τις γνώσεις, τις αξίες και τις ανάγκες, για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων. Στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας αναπόφευκτες είναι οι διαφωνίες και οι αντιπαραθέσεις μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας επηρεάζοντας αρνητικά το θετικό κλίμα και την αποτελεσματική λειτουργία του σχολείου. Αυτό συμβαίνει, γιατί μια σειρά μεταβλητών όπως η κινητικότητα του προσωπικού, η έλλειψη υλικών πόρων, οι οργανωτικές αδυναμίες, οι διαπροσωπικές σχέσεις αλλά και οι ατομικές διαφορές των εκπαιδευτικών οδηγούν πολύ συχνά τα μέλη της σχολικής κοινότητας σε συγκρούσεις. Η αποτελεσματική αντιμετώπισή τους αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα που απασχολεί τη διοίκηση των σχολικών οργανισμών.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών αναφορικά με το φαινόμενο των συγκρούσεων στις σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ο εντοπισμός των παραγόντων που τις προκαλούν και η διατύπωση προτάσεων με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας για την αντιμετώπισή τους με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας αυτών.

Τα πορίσματα της έρευνας έδειξαν ότι το φαινόμενο των συγκρούσεων είναι υπαρκτό στις περισσότερες σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οφείλονται σε υπηρεσιακούς λόγους (π.χ κατανομή έργου), προσωπικούς (π.χ. κακή επικοινωνία, ατομικές διαφορές), ελλιπή χρηματοδότηση ή σε συνδυασμό αυτών. Το αποτέλεσμα τους είναι να επηρεάζουν κυρίως αρνητικά την λειτουργία της σχολικής μονάδας.

Βασικοί παράγοντες για τη μείωση ή την εξάλειψη των συγκρούσεων αναδεικνύονται: η ικανή σχολική ηγεσία και η καλή επικοινωνία μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας.

Καθηγητής Μιχάλης Μειμάρης, Τμήμα Επικοινωνίας & Μ.Μ.Ε., Ε.Κ.Π.Α.

Ιωάννης Μανδουραράκης

«Ψηφιακή Αφήγηση και επικοινωνιακή αξιοποίηση της αρχαίας ελληνικής δραματουργίας»

Αφηγούμενοι ψηφιακά σκηνές από το έργο του Αισχύλου «Τρομηθέας Δεσμώτης», οι μαθητές της έκτης τάξης του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σάμου δημιουργούν πολιτισμικό περιεχόμενο αναφοράς στην ανθρώπινη γήινη πραγματικότητα, το οποίο δύναται να χρησιμοποιηθεί στις προσπάθειες επικοινωνίας μας με εξωγήινους πολιτισμούς.

Καθηγητής Ξεραγκίσκος Καλαβάσης, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Παν/μίου Αιγαίου-Κρητικός Γεώργιος, Δρ., διδάσκων του Π.Μ.Σ.

«Η επιστημονική καλλιέργεια στην ταυτότητα της σχολικής μονάδας»

Ο βαθμός πολυπλοκότητας ορισμένων προϊόντων ή κατασκευών της τεχνολογικής μας εποχής, όπως ενός υπολογιστή ή ενός αυτοκινήτου, είναι πολύ μεγαλύτερος από τις προδιαγραφές ή τις απαιτήσεις της χρήσης τους. Σε μεγάλο βαθμό η πολυπλοκότητα της κατασκευής προστατεύει τον οδηγό και διευκολύνει τον χρήστη.

Αντίθετα, στην περίπτωση της σχολικής μονάδας, η διεύθυνσή της σημαίνει λήψη αποφάσεων και δράση σε καταστάσεις υψηλής πολυπλοκότητας. Η απαίτηση εντούτοις και η κυρίαρχη τάση είναι να χρησιμοποιούμε απλουστευτικές λύσεις, με αποτέλεσμα συχνά να αυξάνεται η πολυπλοκότητα του οργανισμού και στη συνέχεια με εκθετικό τρόπο η συνθετότητα της διεύθυνσής του.

Η αύξηση του βαθμού πολυπλοκότητας των διασυνδέσεων ανάμεσα στις εστίες-τα μέλη ενός δικτύου, είναι πολύ μεγαλύτερος από την επιλογή της πρόσθεσης ενός ακόμη μέλους σε αυτό. Το μαθηματικό παράδειγμα της διαδρομής του εμπορικού αντιπροσώπου συνιστά μια καλή περιγραφή αυτού του φαινομένου. Η πρόσθεση μιας πόλης ενδέχεται να ανατρέψει την ορθότητα του δρομολογίου που εθεωρείτο βέλτιστο πριν την πρόσθεση του νέου σταθμού. Επομένως απαιτεί τον επανέλεγχο και την εξαρχής αξιολόγηση όλων των πιθανών διαδρομών του νέου δικτύου.

Με τον ίδιο τρόπο η πρόσθεση ή η αφαίρεση ενός γνωστικού αντικείμενου (ή ενός κεφαλαίου σε κάποιο υπάρχον γνωστικό αντικείμενο), αντιστοιχεί σε μια νέα πολυπλοκότητα για το σύνολο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Εντούτοις υπάρχει η τάση και η απαίτηση να διεκπεραιώνεται με απλουστευτική διαδικασία, που συχνά εξαντλείται σε κριτήρια ή αντιπαραθέσεις κλαδικού, συντεχνιακού ή ιδεολογικού χαρακτήρα.

Η διεπιστημονική προσέγγιση προϋποθέτει την ξεχωριστή επιστημονική πρακτική και θεμελιώνεται στη διαπίστωση των ελλείψεων και των εμποδίων που η πρακτική αυτή προβάλλει στην μαθησιακή πορεία στο συγκεκριμένο κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον.

Η επικέντρωση στις σχέσεις ανάμεσα στα γνωστικά πεδία και τις διεργασίες μάθησής τους, συνιστά ένα είδος εκπαιδευτικής γεφυροποιίας. Οι γέφυρες μετασχηματίζουν ταυτόχρονα τις δυο όχθες των ποταμών, οικοδομούν μια νέα τοπολογία ανάμεσα στα σημεία του χώρου (γεινιάσεις), μια νέα ψυχολογία στους

κατοίκους (νοητική αναπαράσταση του εαυτού, του χώρου και των διαδρομών). Επομένως απαιτείται ένας επανέλεγχος και εξαρχής αξιολόγηση όλων των πιθανών γνωστικών και διδακτικών διαδρομών στο νέο τοπίο.

Οι εκπαιδευτικές αποφάσεις είναι πάντα πολύπλοκες, καθώς συνδυάζουν μεταβαλλόμενες σχέσεις ανάμεσα σε λειτουργίες, ρόλους και γνωστικά αντικείμενα μέσα σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον ανάμεσα στη σχολική μονάδα, στην οικογένεια και στην πόλη. Οι διεπιστημονικές κατασκευές είναι δύσκολες καθώς αφενός πρέπει να οικοδομήσουν γέφυρες ανάμεσα σε επιστήμες που αντιστέκονται, αφετέρου θα πρέπει να αναπτύξουν νέου τύπου σχέσεις ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς.

Το ζήτημα επομένως αφορά τη συνολική ανά-δι-οργάνωση της σχολικής μονάδας και του περιβάλλοντός της, δηλαδή του πλέγματος των εσωτερικών λειτουργιών και των εξωτερικών σχέσεων.

Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός σε αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να διαμορφώσει ευέλικτες και ανθεκτικές διασυνδέσεις, ώστε να αποφύγει την ακινησία (από κατάχρηση του διοικητισμού), όσο και την χαοτική αταξία (από κατάχρηση της ανεκτικότητας).

Η παράλληλη ανάδειξη της αξίας της διεπιστημονικότητας (πνευματικής και χρηστικής) με την καλλιέργεια διεπιστημονικών εκπαιδευτικών ικανοτήτων σε ποικιλία από ομάδες και επίπεδα γνωστικών πεδίων φαίνεται να ισχυροποιεί την ανθεκτικότητα της σχολικής μονάδας και να δημιουργεί ένα είδος ταυτότητας στο οποίο να μπορούν να αναδυθούν οι νέες σχέσεις.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥΣ ΞΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ

Αθανάσιος Αθανασόπουλος

«Διοίκηση Σχολικών Μονάδων. Προσέγγιση στη διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής των διευθυντών σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης»

Το μέλλον και η πορεία ενός οργανισμού εξαρτάται περισσότερο από το ανθρώπινο δυναμικό, που αποτελεί το πολυτιμότερο κεφάλαιο, παρά από κάθε άλλο στοιχείο

Ο ρόλος του διευθυντή είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την αποτελεσματική λειτουργία και ανάπτυξη της σχολικής μονάδας. Τα εκπαιδευτικά στελέχη πρέπει να χαρακτηρίζονται από τις αρετές του ηγέτη και τις ικανότητες του μάνατζερ.

Στο πλαίσιο αυτό η επιλογή των διευθυντών των σχολικών μονάδων είναι μια ιδιαίτερα σημαντική διαδικασία που θα αναδείξει τους καταλληλότερους για την διοίκηση και την αποτελεσματική λειτουργία αυτών. Η διαδικασία επιλογής αντανάκλα τις προθέσεις, τις προσδοκίες και το όραμα της εκάστοτε ηγεσίας του αρμόδιου Υπουργείου Παιδείας. Η διαδικασία επιλογής στελεχών αλλάζει συχνά, ακολουθώντας κατά κανόνα, την αλλαγή της πολιτικής ηγεσίας και της κυβέρνησης.

Τα κριτήρια επιλογής γενικά αναφέρονται: στην υπηρεσιακή κατάσταση και διδακτική εμπειρία, την επιστημονική και παιδαγωγική συγκρότηση, την προσωπικότητα και γενική συγκρότηση του υποψήφιου καθώς και σε θεωρητικό επίπεδο μέχρι τώρα στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.

Στην εισήγηση παρουσιάζονται οι απόψεις των διευθυντών των σχολικών μονάδων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με τις διαδικασίες επιλογής τα κριτήρια και την μοριοδότηση αυτών.

Καλλιόπη Ιωαννίδου

«Η ανάπτυξη ευφυΐας προσαρμογής του οργανισμού και η ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε ως αλλαγή/καινοτομία στη σχολική μονάδα. η περίπτωση του διαδραστικού πίνακα»

Η ραγδαία ανάπτυξη και η ευρύτερη διάδοση των επιστημών και των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και γενικά οι μεταβολές στο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον υποχρεώνουν τις σύγχρονες εκπαιδευτικές μονάδες να προσαρμόζονται και να αναδιαμορφώνονται διαρκώς στις νέες απαιτήσεις και να εντάσσουν διάφορες αλλαγές ή καινοτομίες στο οικοσύστημα τους. Οι εκπαιδευτικές μονάδες νοούνται ως οργανισμοί οι οποίοι μαθαίνουν να αλληλεπιδρούν και να προσαρμόζονται με το περιβάλλον τους. Η ικανότητα

προσαρμογής ενός οργανισμού να προσαρμόζεται στο περιβάλλον του απαιτεί ευφυΐα. Διανύουμε μια εποχή στην οποία απαιτείται από τις σύγχρονες εκπαιδευτικές μονάδες να μετασχηματίζονται σε ευφυείς οργανισμούς, οι οποίοι επεκτείνονται ως πολύπλοκα συστήματα σε νέα τεχνολογικά περιβάλλοντα. Βρίσκονται μπροστά στην πρόκληση της ανάπτυξης ευφυΐας για τη δημιουργία νέων λειτουργιών και δομών συμβατών με το πολύπλοκο και διαρκώς μεταβαλλόμενο ψηφιακό και δικτυακό περιβάλλον. Η προσαρμογή και η αναδιαμόρφωσή τους στις νέες απαιτήσεις του κοινωνικού και ψηφιακού περιβάλλοντός τους εμπεριέχει τη διαχείριση και ένταξη αλλαγών ή καινοτομιών στο οικοσύστημά τους. Αναπόσπαστος όρος στο σχεδιασμό και την εξέλιξή τους είναι η ενσωμάτωση και χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η ενσωμάτωση και βέλτιστη αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων είναι ένα ανοιχτό ζήτημα με πολλές παραμέτρους. Ένα από τα πιο επιτυχημένα ψηφιακά εργαλεία που έχουν δοκιμαστεί την τελευταία δεκαετία σε ευρεία κλίμακα σε πολλές χώρες του εξωτερικού είναι οι Διαδραστικοί Πίνακες.

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να ερευνηθεί η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στις σχολικές μονάδες, η εισαγωγή του Διαδραστικού πίνακα στην σχολική τάξη και ο ρόλος του διευθυντή στη διαχείριση και ενσωμάτωση στην εκπαιδευτική διαδικασία των Διαδραστικών πινάκων ως καινοτομία.

Στα πλαίσια σχεδιασμού των καινοτομιών σε ένα σχολικό οργανισμό εκπονήθηκε και υλοποιήθηκε ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης της καινοτομίας του Διαδραστικού Πίνακα σε μία συγκεκριμένη σχολική μονάδα, στην οποία λειτουργούν Διαδραστικοί Πίνακες σε όλες τις αίθουσες διδασκαλίας. Καταγράφονται οι προβληματισμοί/ανησυχίες των εκπαιδευτικών σύμφωνα με το μονέλο CBAM, οι παιδαγωγικές αντιλήψεις και πεποιθήσεις τους, υλοποιήθηκε σχέδιο διαχείρισης καινοτομίας μέσω μίας δέσμης δράσεων για τη βελτίωση της διδασκαλίας με χρήση ΤΠΕ και αποτίμηση και αξιολόγηση του σχεδίου.

Ευδοκία Κατσαρά

Σχολική κουλτούρα-Σχολικό κλίμα: Το παράδειγμα του Μουσικού Σχολείου Ρόδου

Σε κάθε οργανισμό, υπάρχουν κοινές πεποιθήσεις, συναισθήματα και στάσεις ανάμεσα στα μέλη που τον αποτελούν. Οι κοινές αντιλήψεις των εκπαιδευτικών και των μαθητών μίας σχολικής μονάδας και τα κοινά τους οράματα αποτελούν τη σχολική κουλτούρα της μονάδας αυτής. Ο κάθε οργανισμός έχει τη δική του κουλτούρα που αποτελείται από τρία επίπεδα: τις νόρμες, τις αξίες και τις

παραδοχές. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να πραγματευτεί τα χαρακτηριστικά της σχολικής κουλτούρας και του σχολικού κλίματος και να ερευνήσει με ποιους τρόπους αυτή εντάσσεται στις σχολικές μονάδες των μουσικών σχολείων.

Η μουσική και οι τέχνες αποτελούν δείγματα πολιτισμού ενός τόπου. Μέσω του πολιτισμού χαρακτηρίζεται η κουλτούρα κάθε κοινωνίας. Στην χώρα μας η θέση που κατέχει η παιδεία της μουσικής είναι δευτερεύουσα. Μια προσπάθεια βελτίωσης της μουσικής παιδείας στην Ελλάδα και αλλαγής της νοοτροπίας αυτής πραγματοποιείται μέσα από τα Μουσικά Σχολεία, παρά τα προβλήματα και την έλλειψη στήριξης της πολιτείας.

Η παρούσα εργασία έχει στόχο να παρουσιάσει τα αποτελέσματα που προέκυψαν από έρευνα που διενεργήθηκε σε εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά το σχολικό έτος 2015-2016, με σκοπό την εύρεση του τύπου της σχολικής κουλτούρας και του σχολικού κλίματος που ανήκει η σχολική μονάδα του Μουσικού Σχολείου της Ρόδου και του Μουσικού Σχολείου του Αλίμου. Στους επιμέρους στόχους της έρευνας εντασσόταν η διαπίστωση κοινού τύπου κουλτούρας και κλίματος που επικρατούσε σε διαφορετικές σχολικές μονάδες εξαιτίας της σχέσης τους με τη μουσική.

Η υπόθεση της έρευνας ήταν ότι θα υπήρχαν ομοιότητες στον τύπο της σχολικής κουλτούρας και του σχολικού κλίματος που επικρατούσε σε διαφορετικές σχολικές μονάδες, καθώς μπορεί η κουλτούρα και το κλίμα να αποτελούν μοναδικά χαρακτηριστικά που δημιουργούνται από την ξεχωριστή αλληλεπίδραση των μελών κάθε σχολικής κοινότητας, αλλά η μουσική είναι εκείνη που συμβάλλει στη διαμόρφωση τους. Η έρευνα στόχευε στην προσέγγιση της τόσο οικείας αλλά πολυσύνθετης έννοιας της σχολικής κουλτούρας και του σχολικού κλίματος και στην ανάδειξη των παραγόντων από τους οποίους αποτελούνται. Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ενδεικτικά λόγω του εύρους του δείγματος, η παρούσα έρευνα αποτελεί μια αρχική διερευνητική μελέτη της σημαντικότητας της μουσικής στη διαμόρφωση της ταυτότητας της κάθε σχολικής μονάδας και είναι ένα πρώτο στάδιο για την διεξαγωγή εκτενέστερων ερευνών στο συγκεκριμένο πεδίο.

Κλεονίκη Κεφοκέρη

«Αποτελεσματική Σχολική Ηγεσία: Διευθύνοντας την αυτόνομη, αυτοαναφορική, αυτοποιητική σχολική μονάδα»

Το μέλλον και η πορεία ενός οργανισμού εξαρτάται περισσότερο από το ανθρώπινο δυναμικό, που αποτελεί το πολυτιμότερο κεφάλαιο, παρά από κάθε άλλο στοιχείο

Ο ρόλος του διευθυντή είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την αποτελεσματική λειτουργία και ανάπτυξη της σχολικής μονάδας. Τα εκπαιδευτικά στελέχη πρέπει να χαρακτηρίζονται από τις αρετές του ηγέτη και τις ικανότητες του μάνατζερ. Στο πλαίσιο αυτό η επιλογή των διευθυντών των σχολικών μονάδων είναι μια ιδιαίτερα σημαντική διαδικασία που θα αναδείξει τους καταλληλότερους για την διοίκηση και την αποτελεσματική λειτουργία αυτών. Η διαδικασία επιλογής αντανακλά τις προθέσεις, τις προσδοκίες και το όραμα της εκάστοτε ηγεσίας του αρμόδιου Υπουργείου Παιδείας. Η διαδικασία επιλογής στελεχών αλλάζει συχνά, ακολουθώντας κατά κανόνα, την αλλαγή της πολιτικής ηγεσίας και της κυβέρνησης.

Τα κριτήρια επιλογής γενικά αναφέρονται: στην υπηρεσιακή κατάσταση και διδακτική εμπειρία, την επιστημονική και παιδαγωγική συγκρότηση, την προσωπικότητα και γενική συγκρότηση του υποψήφιου καθώς και σε θεωρητικό επίπεδο μέχρι τώρα στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.

Στην εισήγηση παρουσιάζονται οι απόψεις των διευθυντών των σχολικών μονάδων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με τις διαδικασίες επιλογής τα κριτήρια και την μοριοδότηση αυτών.

Αθανάσιος Κλέτσας

«Σχολική Ανάπτυξη ως ανάπτυξη Διδασκαλίας ως αποτέλεσμα χρήσης των ΤΠΕ»

Σκοπός της συγκεκριμένης παρουσίασης είναι να εκθέσει τα συμπεράσματα, τα οποία παρήχθησαν μέσω έρευνας, που διεξήχθη στο πλαίσιο μεταπτυχιακής διατριβής, αναφορικά με την ανάπτυξη της Διδασκαλίας ως συστημικό απότοκο της χρήσης των ΤΠΕ μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της Σχολικής Ανάπτυξης. Μέσω του επιλεγμένου εργαλείου έρευνας (ερωτηματολόγιο) ερευνηθήκε σε συστημικό επίπεδο το πώς επηρεάζει η διδασκαλία με τη χρήση των ΤΠΕ τους υπόλοιπους πέντε (5) άξονες, αλλά και ο τρόπος συμβολής των υπόλοιπων δομικών στοιχείων στην ανάπτυξη της διδασκαλίας (με και χωρίς τη χρήση των ΤΠΕ) μέσα στο χώρο της σχολικής μονάδας ως μανθάνοντος οργανισμού. Σε ένα παράλληλο εξωσυστημικό πεδίο και εστιάζοντας στη διδασκαλία, διερευνηθήκαν οι παράγοντες που εμποδίζουν την ανάπτυξή της, ακόμα και όταν χρησιμοποιούνται οι ΤΠΕ, οι παράγοντες που εμποδίζουν τη χρήση των ΤΠΕ, αλλά και οι παράγοντες που προωθούν την ανάπτυξη της διδασκαλίας, όταν χρησιμοποιούνται

οι ΤΠΕ, ενώ τέλος, μελετήθηκε η εφαρμοσιμότητα των ΤΠΕ σε όλα τα φιλολογικά μαθήματα.

Συμπερασματικά, λοιπόν, επισημαίνουμε την σχετική απομόνωση των καθηγητών που κατέχουν πιστοποίηση ΤΠΕ2. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, δεν υπάρχει συστημική διάδραση και επικοινωνία με τους συναδέλφους τους ούτε με το ευρύτερο περιβάλλον του σχολείου (γονείς, κτλ), προκειμένου η ανάπτυξη διδασκαλίας που προκαλείται από τη χρήση των ΤΠΕ, να διατρέξει όλη τη σχολική μονάδα. Οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί ούτε επηρεάζουν τους συναδέλφους τους ούτε δέχονται κάποιοι είδους ανατροφοδότηση, με κύρια αιτία την έλλειψη διάθεσης (που μπορεί να οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, όπως π.χ. η ηλικία. Η σχετική διάδραση με το διευθυντή που επισημάνθηκε στην έρευνα και η ακόμα πιο έντονη με τους μαθητές, δεν δίνουν την εντύπωση στα υποκείμενα έρευνας ότι αποτελούν αναγκαία και ικανή συνθήκη για την ανάπτυξη της διδασκαλίας. Δεν υπάρχει ανατροφοδότηση από μέρους της σχολικής ηγεσίας εκτός από μια σχετικά θετική (σε πολλές περιπτώσεις, όμως, και αδιάφορη) αντίδραση στην είδηση της απόκτησης της πιστοποίησης. Η πολύ θετική ανατροφοδότηση που λαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί από τους μαθητές, εξαντλείται στο εργαστήρι της Πληροφορικής, καθώς οι συνάδελφοί τους δεν ενδιαφέρονται πραγματικά να παρακολουθήσουν τη διδασκαλία που βασίζεται στις ΤΠΕ. Η μεμονωμένη εφαρμογή των ΤΠΕ σε ένα σχολείο δεν οδηγεί σε ανάπτυξη της διδασκαλίας.

Σεβαστή Κολιού

«Σχολική Ανάπτυξη ως ανάπτυξη εσωτερικών και εξωτερικών συνεργασιών.

Το παράδειγμα επικοινωνίας σχολείου – οικογένειας»

Σκοπός της συγκεκριμένης παρουσίασης είναι να εκθέσει τα συμπεράσματα, τα οποία παρήχθησαν μέσω έρευνας, που διεξήχθη στο πλαίσιο μεταπτυχιακής διατριβής, αναφορικά με την ανάπτυξη της Διδασκαλίας ως συστημικό απότοκο της χρήσης των ΤΠΕ μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της Σχολικής Ανάπτυξης. Μέσω του επιλεγμένου εργαλείου έρευνας (ερωτηματολόγιο) ερευνήθηκε σε συστημικό επίπεδο το πώς επηρεάζει η διδασκαλία με τη χρήση των ΤΠΕ τους υπόλοιπους πέντε (5) άξονες, αλλά και ο τρόπος συμβολής των υπόλοιπων δομικών στοιχείων στην ανάπτυξη της διδασκαλίας (με και χωρίς τη χρήση των ΤΠΕ) μέσα στο χώρο της σχολικής μονάδας ως μανθάνοντος οργανισμού. Σε ένα παράλληλο εξωσυστημικό πεδίο και εστιάζοντας στη διδασκαλία, διερευνήθηκαν οι παράγοντες που εμποδίζουν την ανάπτυξή της, ακόμα και όταν χρησιμοποιούνται οι ΤΠΕ, οι παράγοντες που εμποδίζουν τη χρήση των ΤΠΕ, αλλά και οι

παράγοντες που προωθούν την ανάπτυξη της διδασκαλίας, όταν χρησιμοποιούνται οι ΤΠΕ, ενώ τέλος, μελετήθηκε η εφαρμοσιμότητα των ΤΠΕ σε όλα τα φιλολογικά μαθήματα.

Συμπερασματικά, λοιπόν, επισημαίνουμε την σχετική απομόνωση των καθηγητών που κατέχουν πιστοποίηση ΤΠΕ2. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, δεν υπάρχει συστημική διάδραση και επικοινωνία με τους συναδέλφους τους ούτε με το ευρύτερο περιβάλλον του σχολείου (γονείς, κτλ), προκειμένου η ανάπτυξη διδασκαλίας που προκαλείται από τη χρήση των ΤΠΕ, να διατρέξει όλη τη σχολική μονάδα. Οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί ούτε επηρεάζουν τους συναδέλφους τους ούτε δέχονται κάποιοι είδους ανατροφοδότηση, με κύρια αιτία την έλλειψη διάθεσης (που μπορεί να οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, όπως π.χ. η ηλικία. Η σχετική διάδραση με το διευθυντή που επισημάνθηκε στην έρευνα και η ακόμα πιο έντονη με τους μαθητές, δεν δίνουν την εντύπωση στα υποκείμενα έρευνας ότι αποτελούν αναγκαία και ικανή συνθήκη για την ανάπτυξη της διδασκαλίας. Δεν υπάρχει ανατροφοδότηση από μέρους της σχολικής ηγεσίας εκτός από μια σχετικά θετική (σε πολλές περιπτώσεις, όμως, και αδιάφορη) αντίδραση στην είδηση της απόκτησης της πιστοποίησης. Η πολύ θετική ανατροφοδότηση που λαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί από τους μαθητές, εξαντλείται στο εργαστήρι της Πληροφορικής, καθώς οι συνάδελφοί τους δεν ενδιαφέρονται πραγματικά να παρακολουθήσουν τη διδασκαλία που βασίζεται στις ΤΠΕ. Η μεμονωμένη εφαρμογή των ΤΠΕ σε ένα σχολείο δεν οδηγεί σε ανάπτυξη της διδασκαλίας.

Παρασκευή Μαυρογιαννάκη

«Ψηφιακή Πολιτεία: Ανίχνευση του βαθμού ευαισθητοποίησης των μαθητών»

Η τεχνολογία και συγκεκριμένα το διαδίκτυο έχουν εισχωρήσει σε μεγάλο βαθμό σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινότητάς μας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο καθένας από εμάς, ως πολίτης της ψηφιακής εποχής, να έρχεται αντιμέτωπος με καινούρια δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί κι αφορούν στον τρόπο ζωής μας. Αναγκαίο κρίνεται όλοι, ανεξαρτήτως ηλικίας, να αντιληφθούμε τον ρόλο αυτό του ψηφιακού πολίτη που καλούμαστε σε καθημερινή βάση να διαδραματίσουμε, διαμορφώνοντας μία σωστή στάση και συμπεριφορά απέναντι στα ποικίλα ζητήματα που προκύπτουν κατά την ενασχόληση με το διαδίκτυο. Καθοριστικό ρόλο στην γαλούχηση των αυριανών πολιτών της ψηφιακής εποχής και στη διάπλαση της εν λόγω στάσης καλείται να παίξει η εκπαίδευση και συγκεκριμένα το σχολείο, μέσω της ψηφιακής πολιτεότητας. Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο

να αναδείξει τα ζητήματα αυτά της ψηφιακής πολιτεότητας που αντιμετωπίζουμε καθημερινά, συνειδητά ή όχι, και περιλαμβάνουν την ψηφιακή πρόσβαση, το ηλεκτρονικό εμπόριο, τη διαδικτυακή επικοινωνία, τον ψηφιακό εγγραμματισμό, το ψηφιακό πρωτόκολλο, την ηλεκτρονική νομοθεσία, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις στο διαδίκτυο, την υγεία και ευημερία και τέλος την ηλεκτρονική ασφάλεια. Τέλος, θα προσπαθήσουμε να ερευνήσουμε τις στάσεις των μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης απέναντι σε ζητήματα που σχετίζονται με τη συμπεριφορά τους στο χώρο του διαδικτύου, τη διαφύλαξη της ασφάλειάς τους και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν.

Παναγιώτης Μπέλλος

«Ανάπτυξη σχολικού κλίματος. Το παράδειγμα της σχολικής βίας. Μια συγκριτική μελέτη»

Το σχολείο ως εκπαιδευτικός οργανισμός είναι χώρος συνύπαρξης, επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης των μελών της σχολικής κοινότητας.

Το σχολικό κλίμα αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα, σύμφωνα με τους ερευνητές/-τριες, για την επιτυχία του σχολείου ως χώρου μάθησης. Εμπεριέχει την κουλτούρα που διαπνέει τον οργανισμό, όλους τους πρωταγωνιστές του καθώς και την γύρω κοινωνία.

Η σχολική βία είναι ένα φαινόμενο που εμφανίζεται σε πολλές χώρες του κόσμου και αναφέρεται στη χρήση διαφόρων μορφών βίας μεταξύ μαθητών/-τριών.

Αν και το φαινόμενο αυτό υπήρχε πάντα, τα τελευταία χρόνια φαίνεται να έχει αυξητική τάση και το ενδιαφέρον των ερευνών/-νητριών το καθιστούν ένα από τα σημαντικότερα και πιο πολυσυζητημένα κοινωνικά φαινόμενα.

Η παρούσα εργασία παρουσιάζει την έρευνα, που διεξήχθη στη Ρόδο, ανάμεσα σε μαθητές/-τριες γυμνασίου και μουσικού σχολείου με τη λογική της συγκριτικής μελέτης και με στόχο τη διερεύνηση της ύπαρξης του φαινομένου της σχολικής βίας στα σχολεία αυτά.

Βαλασία Μυλωνά

«Η δημιουργικότητα ως διεργασία επίλυσης προβλημάτων: εμπειρική έρευνα σε υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. Ρόδου»

Η παγκόσμια κρίση είναι πολυεπίπεδη και ολική, διατρέχει την κοινωνία σε όλους τους τομείς της και έχει επιπτώσεις στην κοινωνική και οικονομική μεταμόρφωση των περισσότερων πόλεων του κόσμου. Σε αυτές τις συνθήκες η Ευρωπαϊκή Ένωση αναζητεί δημιουργικούς και καινοτόμους τρόπους προκειμένου να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις. Η Ελλάδα και οι Ο.Τ.Α., ως ζωντανοί

οργανισμοί της Ευρώπης, οφείλουν να ακολουθήσουν τις αλλαγές καταγράφοντας μεθοδικά την πορεία τους, διαχειριζόμενοι με διαυγή κρίση και ευελιξία το υπάρχον και το ενδεχόμενο. Η δημιουργικότητα προτείνεται ως διεργασία επίλυσης των σύγχρονων προβλημάτων και ως μεθοδολογικό πλαίσιο που σχεδιάστηκε για να βοηθήσει τους ανθρώπους να επιτύχουν στόχους. Προσεγγίζεται ολικά, ως μετρήσιμη κοινωνική διαδικασία, μέσα από την αλληλεπίδραση τεσσάρων μορφών κεφαλαίου: του κοινωνικού, του πολιτιστικού, του ανθρώπινου και του θεσμικού. Σε οργανωσιακό πλαίσιο προκαλεί τα άτομα και τους οργανισμούς να «γεννήσουν» και να «αγκαλιάσουν» νέες ιδέες, καινούριους τρόπους εκτέλεσης καθηκόντων, αντιμετώπισης δυσχερειών, διαχείρισης κρίσεων και επίλυσης προβλημάτων. Οι τοπικές αρχές κάτω από αυτές τις συνθήκες καλούνται να ανασχεδιάσουν το ρόλο τους δημιουργώντας κοινότητες όπου η τοπική και παγκόσμια διάσταση είναι ισορροπημένη, οι τοπικοί πόροι και η τεχνογνωσία αποτελούν εργαλεία επίλυσης προβλημάτων στην αναζήτηση της αστικής και πολιτισμικής βιωσιμότητας. Τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να δραματίσουν θεμελιώδη ρόλο στις προκλήσεις του μέλλοντος, εκπαιδεύοντας τους ανθρώπους να αναγνωρίζουν και να αξιολογούν μορφές της δημιουργικότητας και της καινοτομίας, ως βασικούς παράγοντες της προσωπικής ολοκλήρωσης και αυτοπραγμάτωσης καθώς και της κοινωνικής ευημερίας και προόδου.

Ευαγγελία Οικονομίδη

«Σχολική Ανάπτυξη ως Ανάπτυξη Οργανωσιακής Μάθησης: Μια εμπειρική μελέτη»

Η γραμμική, ντετερμινιστική και μηχανιστική αντίληψη μιας εκπαιδευτικής μονάδας αδυνατεί να διαχειριστεί την πολυπλοκότητα των εκπαιδευτικών οργανισμών. Απαιτείται μια διεισδυτική ματιά στις διαδικασίες αλλαγών στα σχολεία, ιδιαίτερα στο σύγχρονο τεχνολογικό και ψηφιακό περιβάλλον.

Η «Ανάπτυξη Σχολικών Μονάδων» αναφέρεται σε μια διαρκή διαδικασία που έχει ως σκοπό να διαμορφώσει μια βελτιωμένη κατάσταση λειτουργίας του σχολείου. Η σύγχρονη συστημική προσέγγιση θεωρεί τη σχολική μονάδα ως ένα ανοιχτό κοινωνικό σύστημα με υποσυστήματα και στοιχεία αλληλεξαρτώμενα, τα οποία αλληλεπιδρούν και προκαλούν τη συνθετότητα της σχολικής μονάδας καθιστώντας πολύπλοκη τη λειτουργία της. Στη βάση μιας συστημικής προσέγγισης το σχολείο κατανοείται ως «μανθάνων οργανισμός», που είναι και ο απώτερος στόχος της διαδικασίας Σχολικής Ανάπτυξης. Η βασική ιδέα πίσω από την αντίληψη του σχολείου ως μανθάντος οργανισμού είναι ότι τα σχολεία δεν θα

αποτελούν πλέον, απλά οργανισμούς όπου τα παιδιά μαθαίνουν (organizations for learning), αλλά οργανισμούς που μαθαίνουν και αυτοί οι ίδιοι (learning organizations). Πρόκειται για μια αλλαγή από την αντίληψη του σχολείου ως εκπαιδευτικού ιδρύματος με έμφαση στην μετάδοση γνώσεων στους μαθητές (teaching institution) σε μια αντίληψη του σχολείου ως μαθησιακής οργάνωσης (learning institution) για όλους τους εμπλεκόμενους: εκπαιδευτικούς, μαθητές και τοπική κοινότητα.

Το σχολείο του 21ου αιώνα για να είναι αποτελεσματικό πρέπει να λειτουργεί ως κοινότητα μάθησης (learning community) στο κέντρο της οποίας εδράζεται μια κουλτούρα συνεργασίας και συλλογικής ευθύνης για την ανάπτυξη ποιοτικών διδακτικών στρατηγικών προς όφελος της μαθησιακής διαδικασίας. Σημαντικό συστατικό για την σχολική βελτίωση και αποτελεσματικότητα αποτελεί η «Οργανωσιακή Μάθηση». Στα αποτελέσματά της συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων η βελτίωση των μαθησιακών ευκαιριών για τους μαθητές, η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, η απόκτηση νέων δεξιοτήτων που βελτιώνουν τη διδασκαλία κλπ. Τα συστήματα διαχείρισης γνώσης που προσφέρουν οι Νέες Τεχνολογίες μπορούν να επηρεάσουν την διαχείριση της γνώσης και την οργανωσιακή μάθηση σε σχολικούς οργανισμούς.

Διαπιστώνεται μια εμφανής δυσκολία των σχολείων να αποκομίσουν τα οφέλη του μανθάνοντος οργανισμού. Η οργανωσιακή μάθηση απαιτεί συνεχή προσπάθεια. Τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι με τις υπάρχουσες συνθήκες στην εκπαίδευση, τα σχολεία δεν μπορούν να λειτουργήσουν ως οργανισμοί μάθησης. Ωστόσο, υπάρχουν πολύ σοβαρές ενδείξεις ότι ένα τέτοιο εγχείρημα δεν είναι ανέφικτο. Στη χώρα μας διαμορφώνεται ένα πεδίο έρευνας για τον μετασχηματισμό των εκπαιδευτικών οργανισμών σε μανθάνοντες. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η ανίχνευση/μέτρηση επιπέδου ανάπτυξης οργανωσιακής μάθησης/νοημοσύνης σε σχολικές μονάδες, καθώς επίσης και η ταξινόμηση τους με βάση τα επίπεδα/στάδια οργανωσιακής μάθησης.

Άννα Παναγοπούλου

«Σχολική ανάπτυξη ως ανάπτυξη της κοινωνικής πολυπλοκότητας στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο: Εφαρμογές στο νομοθετικό πλαίσιο»

Το σχολείο στο σύγχρονο συστημικό διάλογο θεωρείται ένα ανοικτό και ταυτόχρονα αυτοποιητικό, αυτορυθμιζόμενο και αυτοοργανωμένο κοινωνικό σύστημα. Παρουσιάζει πολλές αλληλοεξαρτήσεις κι αλληλεπιδρά με τα υποσυστήματα στο εσωτερικό και το περιβάλλον του. Στο σύγχρονο σχολείο εμπλέκονται στοιχεία, δομές, πρόσωπα και ρόλοι, καθιστώντας τη συνεργασία των

υποσυστημάτων (μαθητές, οικογένεια, σύλλογος διδασκόντων, κοινωνικό περιβάλλον κ.ο.κ) απαραίτητη για την αποτελεσματική λειτουργία του, με αποτέλεσμα η διαφοροποίηση των ρόλων να κρίνεται ουσιαστική για την επίτευξη των στόχων του. Στην παρούσα εισήγηση θα επικεντρωθούμε στην ανάπτυξη της κοινωνικής πολυπλοκότητας, όπως ορίζεται στο ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου. Έτσι, δηλώνεται ρητά η αναγκαιότητα καταμερισμού των σχολικών εργασιών κι ορίζεται ο βαθμός λειτουργικής διαφοροποίησης των ρόλων. Η αλληλεξάρτηση των ρόλων θεωρείται επιβεβλημένη, γεγονός που δεν προκαλεί εντύπωση για ένα κοινωνικό σύστημα, όπως το σχολείο. Το εκπαιδευτικό διοικητικό μοντέλο της Ελλάδας θεωρείται «εταιρικό» και γι' αυτό προωθείται η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων, παρά την πυραμοειδή μορφή του. Τέλος, δεν εντοπίστηκαν αναφορές για το βαθμό επίλυσης των σχολικών ζητημάτων βάσει των ρόλων αλλά και για τη μείωση του απαιτούμενου χρόνου για την επίλυση τέτοιου είδους ζητημάτων, κάτι που ερμηνεύεται στο πλαίσιο ενός συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως του ελληνικού.

Ολυμπία Παχαδίρογλου

«Ευφυές σχολείο και Αποκλίνουσα συμπεριφορά στην τάξη: Μορφές Επικοινωνιακής διαχείρισης της»

Η επικοινωνία ως μια καθημερινή διαδικασία ανταλλαγής μηνυμάτων, συναισθημάτων, αντιλήψεων, στάσεων και ενδιαφερόντων, αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση της κοινωνικής συμβίωσης, της τεχνολογικής και πολιτισμικής ανάπτυξης, και της δημιουργικότητας των ανθρώπων, σε όλους τους τομείς (Σταμάτης, 2005).

Ένας τέτοιος τομέας στον οποίο λαμβάνει χώρα η επικοινωνία είναι και το σύγχρονο σχολείο που οι MacBeath, Schratz, Meuret, & Jacibcent, (2005) το ονομάζουν «ευφυές» εξαιτίας της διαρκούς παιδαγωγικής αυτοανάνεωσης και επίδρασης του στο περιβάλλον του. Μέσα σε αυτό οι εκπαιδευτικοί γίνονται καθημερινά δέκτες εκδήλωσης πολλαπλών μορφών αποκλίνουσας συμπεριφοράς, από τους μαθητές. Αυτές οι επικοινωνιακές συμπεριφορές των μαθητών είναι ανάλογες με το επικοινωνιακό προφίλ του εκπαιδευτικού (Καψάλης, 1996, Μασσαγγούρας, 2003, Σταμάτης, 2004:1). Πως ενεργεί, λοιπόν, ο εκπαιδευτικός; Ποιά η επικοινωνιακή διαχείρισή του, όταν συναντά τέτοιες «αποκλίνουσες» συμπεριφορές μαθητών στην τάξη; Η κατανόηση της επικοινωνιακής διαχείρισης, επομένως, είναι ουσιαστική για τη μελέτη της λειτουργίας του «συστημικού» σχολείου, (Luhmann, 1995:159) αφού η επικοινωνία διαμορφώνει και καθορίζει τις

διαπροσωπικές σχέσεις όλων των «εταίρων» (Καλαβάσης Φ, 2007:15) της σχολικής κοινότητας.

Αυτό το σχολείο είναι το υπεύθυνο σχολείο που γνωρίζει πως η σχολική Ανάπτυξη επιτυγχάνεται με τη «βελτίωση των μαθησιακών ευκαιριών των μαθητών» (Κοντάκος, 2013) και με το «εθίζειν» (Αριστοτέλης, Ηθικά Νικομάχεια) τους εκπ/κούς σε μια ηθική παιδαγωγική «υγιεινή» (Rosenbusch, 1995).

Στυλιανή Προσμίτη

«Η αξιοποίηση των μουσείων από τα σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης»

Ο ρόλος και η λειτουργία των μουσείων αλλάζουν συνεχώς, καθώς μεταβάλλονται από τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και τεχνολογικές συνθήκες της εκάστοτε κοινωνίας (Μουσούρη, 1999). Η συνεχής ανάπτυξη των μουσείων και η αλλαγή της φιλοσοφίας τους, καθώς αυτή εστιάζεται στην εκπαιδευτική και κοινωνική τους αποστολή, χαρακτηρίζονται από μια νέα ανθρωποκεντρική αντίληψη και από την επικοινωνία ως τη θεμελιώδη λειτουργία τους (Κανάρη & Βέμη, 2008). Η σχολική μονάδα και το μουσείο ακολουθούν μια σχεδόν παράλληλη πορεία, ενώ η στενή συνεργασία μεταξύ τους θεωρείται αναγκαία προϋπόθεση για την καλή και αποτελεσματική λειτουργία αμφοτέρων των θεσμών, εξασφαλίζοντάς τους μια ανανέωση στις βασικές τους λειτουργίες (Δάλκος, 2000·Ζαφειράκου, 2000) και προσφέροντας ευκαιρίες για μία ολιστική καλλιέργεια των παιδιών. Αφενός μεν τα μουσεία παρέχουν τεκμηριωμένη κι επιστημονική γνώση δίνοντας τη δυνατότητα αυθεντικής βιωματικής γνώσης και αφετέρου το σχολείο διαθέτει εκπαιδευτική γνώση επιδιώκοντας να φέρει σε επαφή τους μαθητές και τις μαθήτριες με την επιστημονική γνώση του μουσείου. Εν κατακλείδι, το σχολείο και το μουσείο είναι αντικριστές πόρτες στη γνώση, μια γνώση που δεν είναι μόνο πληροφορίες, αλλά βοηθά τα παιδιά ν' ανακαλύψουν τους εαυτούς τους, να καλλιεργήσουν και να ενδυναμώσουν τα ενδιαφέροντά τους, να τα καθοδηγήσει στην αυτογνωσία, ενώ ταυτόχρονα προσφέρει μουσειακή τέρψη και απόλαυση (Κακούρου-Χρόνη, 2010). Ποιά όμως είναι η στάση του εκπαιδευτικού απέναντι στο μουσείο και στην αγωγή που αυτό πρεσβεύει;

Γεώργιος Σιτώτης

«Η περιχαράκωση του πεδίου της επαγγελματικής ηθικής μέσα από τους Ευρωπαϊκούς κώδικες δεοντολογίας»

Οι ραγδαίες οικονομικές εξελίξεις παγκοσμίως αλλά κυρίως στη χώρα μας έχουν οδηγήσει το εκπαιδευτικό σύστημα σε καλένδες κρίσης. Οι εκπαιδευτικοί στη χώρα μας προσπαθούν να λειτουργήσουν τα σχολεία, χωρίς η περιφερειακή ή/και η κεντρική διοίκηση να μπορεί να τους βοηθήσει ουσιαστικά. Το συστημικό μοντέλο λειτουργίας των εκπαιδευτικών μονάδων αδυνατεί να λειτουργήσει λόγω της εμφανούς αδυναμίας διαφόρων υποσυστημάτων. Σε αυτό το κλίμα, ο εκπαιδευτικός καλείται να λειτουργήσει παιδαγωγικά, αποτελεσματικά αλλά κυρίως σύμφωνα με τις προσαγές της τοπικής κοινωνίας. Η ελευθερία γνώμης του εκπαιδευτικού πολλές φορές καταστρατηγείται στο βωμό της συμπάθειας των τοπικών αρχών, οι οποίες διαχειρίζονται τα οικονομικά των σχολείων και ουσιαστικά ελέγχουν τις εισροές των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Ο Έλληνας εκπαιδευτικός προσπαθεί να είναι σύννομος αλλά συνάμα και ηθικό στοιχείο, δίνοντας έτσι το παράδειγμα στους μαθητές του. Η Ηθική Φιλοσοφία αποτελεί την αφετηρία της συζήτησης σχετικά με την ηθικότητα των παιδαγωγικών μεθόδων καθώς και με τον τρόπο λειτουργίας των εκπαιδευτικών. Η Εφαρμοσμένη Φιλοσοφία προτείνει την κατάλληλη φιλοσοφική ματιά, έτσι ώστε η ηθική να μπορεί να χρησιμοποιείται πραγματικά ως κριτήριο επαγγελματικής λειτουργίας. Σε αυτό το πλαίσιο προκρίνεται η Επαγγελματική Ηθική ως εργαλείο κρίσης κάθε διλήματος που προκύπτει μέσα στην λειτουργία των εκπαιδευτικών μονάδων.

Στο εξωτερικό, η αντίστοιχη κρίση εμπιστοσύνης προς το εκπαιδευτικό σύστημα αντιμετωπίζεται με διάφορους τρόπους. Ένας από αυτούς είναι η ύπαρξη κωδίκων δεοντολογίας. Οι κώδικες δεοντολογίας των εκπαιδευτικών πρωτίστως προστατεύουν τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς από εξωτερικές κρίσεις, αλλά επιπρόσθετα αποτελούν ασπίδα στην παρείσφρηση στοιχείων που δυναμιτίζουν το εσωτερικό κάθε εκπαιδευτικού ιδρύματος. Σκοπός αυτών των κωδίκων δεοντολογίας δεν είναι η συστηματική καθοδήγηση των εκπαιδευτικών, μειώνοντας έτσι την ελευθερία τους, αλλά η νοθεσία κανόνων επικοινωνίας με τα υποσυστήματα του συστημικού σχολείου, ώστε να μπορέσει ο εκπαιδευτικός να διαπαιδαγωγήσει τους αυριανούς πολίτες. Στην παρούσα εισήγηση επιχειρείται μία συγκριτική μελέτη των κωδίκων επαγγελματικής ηθικής διαφόρων ευρωπαϊκών χωρών, με έμφαση τις χώρες στις οποίες οι εν λόγω κώδικες δημιουργήθηκαν από το κράτος. Επιπλέον, θα διατυπωθεί μια κριτική σχετικά με την αποτελεσματικότητα των κωδίκων αυτών, έτσι όπως παρουσιάζονται στους εκπαιδευτικούς, σχετικά με την περιχαράκωση και ταυτόχρονα την προστασία της επαγγελματικής τους ηθικής.

Γεωργία-Αναστασία Σταματοπούλου

«Μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό: Ανίχνευση των δικτύσεων μέσω της εκπαιδευτικής μηχανικής»

Στην παρούσα εργασία γίνεται μία προσπάθεια ανίχνευσης των δικτύσεων που προκύπτουν στις φαινομενολογίες της μετάβασης και ιδιαίτερα μεταξύ των πρωταγωνιστών και των ρόλων. Στόχος μας είναι η αποσαφήνιση των στοιχείων και ο προσδιορισμός των ρυθμίσεων που διευκολύνουν τη μετάβαση των παιδιών από το ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα στο επόμενο. Πιο συγκεκριμένα εξετάζουμε τον τρόπο με τον οποίο συνδέονται στο φαινόμενο της μετάβασης όλοι οι πρωταγωνιστές δηλαδή τα παιδιά, οι εκπαιδευτικοί, οι οικογένειες, οι διοικητικοί και εκπρόσωποι της πόλης. Επιχειρούμε να διαπιστώσουμε τη συμβατότητα και τις αποκλίσεις που δημιουργούνται ανάμεσα στις διαφορετικές περιγραφές του φαινομένου.

Αναζητούνται τα στοιχεία που διευκολύνουν τη μετάβαση των παιδιών, μέσα από την ανάλυση τριών προγραμμάτων - εγχειριδίων.

Το «Child-friendly school (CFS) model» της UNICEF, από το οποίο αναλύεται το εγχειρίδιο «School Readiness and Transitions».

Την αναφορά του Συμβουλίου Ανώτατης Εκπαίδευσης του Québec, από την οποία επιλέχτηκε το τρίτο κεφάλαιο με τίτλο «Transitions du préscolaire et en jeu de la continuité éducative».

Το πρόγραμμα που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα το 2007-2008, με τίτλο «Ομαλή μετάβαση του νηπίου από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο».

Με βάση αυτά τα σημεία ερευνούνται οι αντιλήψεις και οι απόψεις των ερευνητών μέσα από την αρθρογραφία, των διοικητικών, μέσα από τα ελληνικά έγγραφα και τη νομοθεσία, αλλά και των πρωταγωνιστών που λαμβάνουν μέρος στις μεταβάσεις.

Κωνσταντώ Τασούλη

«Ο ρόλος των διευθυντικών στελεχών στη συγκρότηση πλαισίου συνεργασίας σχολείου-οικογένειας, ως παράγοντας αποτελεσματικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Η περίπτωση του νομού Αιτωλοακαρνανίας»

Οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί αποτελούν κοινωνικά συστήματα και συνιστούν δυναμική, ζωντανή ολότητα, όπου δομές οργανικές και μη βρίσκονται μεταξύ τους σε αλληλεπίδραση και σε σχέσεις ανταλλαγής με άλλα περιβάλλοντα. Το σχολείο και η οικογένεια αποτελούν δυο θεσμούς, οι οποίοι έχουν αναλάβει την πολιτιστική και κοινωνικοποιητική μάθηση του παιδιού. Τον πιο καθοριστικό παράγοντα, όπου εδραϊώνει και ενδυναμώνει τη σχέση συνεργασίας οικογένειας-

σχολείου αποτελεί η επικοινωνία. Ο Διευθυντής-ηγέτης της σχολικής μονάδας έχει την ευθύνη της αποτελεσματικής επικοινωνίας.

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να προσεγγίσει σε θεωρητικό και ερευνητικό επίπεδο τον ρόλο των διευθυντικών στελεχών στην αποτελεσματική επικοινωνία και στη συγκρότηση πλαισίου συνεργασίας σχολείου - οικογένειας, προκειμένου να επιτευχθεί βελτίωση στη μάθηση και αποτελεσματικότητα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας αποτυπώνουν τις απόψεις και τις στάσεις των διευθυντικών στελεχών δημοτικών σχολείων του Νομού Αιτωλοακαρνανίας σχετικά με το καθορισμό πλαισίου συνεργασίας και επικοινωνίας σχολείου - οικογένειας, αναδεικνύουν τον καθοριστικό ρόλο του διευθυντή στη παραπάνω σχέση, καθώς και τους παράγοντες που την επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά. Τέλος η συσχέτιση και ερμηνεία των απόψεων των διευθυντών και των γονέων ως προς τους τρόπους, τις πρακτικές, τις τεχνικές επικοινωνίας και τη θεματολογία συνεργασίας σχολείου-οικογένειας ανέδειξε τη σημαντικότητα της επικοινωνίας και της συνεργασίας των δύο εταίρων στη βελτίωση της ποιότητας του έργου του σχολείου.

Ειρήνη Χαρτοφύλακα

«Απόψεις φοιτητών αναφορικά με την αξιολόγηση του διδακτικού έργου στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση: συγκριτική μελέτη του Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. με το Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αιγαίου»

Το σχολείο γενικότερα, και η σχολική μονάδα ειδικότερα, λειτουργούν ως «αντλία» ζωτικής σημασίας ανάμεσα στο στενό οικογενειακό και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον των μαθητών/τριών, επιτελώντας τον νευραλγικό ρόλο του ισορροπιστή των διαφορετικών διαστάσεων της πραγματικότητας με την οποία έρχονται αντιμέτωποι οι αυριανοί πολίτες. Το διδακτικό προσωπικό, και εν γένει ο ανθρώπινος παράγοντας, κατέχει ένα μεγάλο μερίδιο ευθύνης -αν όχι το μεγαλύτερο- για την τελεσφόρηση των προσπαθειών.

Για την διασφάλιση της επίτευξης των δύσκολων στόχων που τίθενται, είναι απαραίτητη και αναπόσπαστη πτυχή της σχολικής πραγματικότητας η αξιολόγηση. Πιο συγκεκριμένα, η αξιολόγηση του διδακτικού έργου και κατ' επέκταση του διδακτικού προσωπικού.

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση με στόχο να αναδείξει τις απόψεις τόσο των φοιτητών όσο και των διδασκόντων για την αξιολόγηση του διδακτικού έργου στη συγκεκριμένη βαθμίδα εκπαίδευσης. Δείγμα της έρευνας αποτέλεσε μεγάλο μέρος του διδακτικού προσωπικού αλλά και των σπουδαστών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του

Πανεπιστημίου Αιγαίου. Επίσης, αποτυπώνονται οι απόψεις των προαναφερθέντων για το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών του συγκεκριμένου τμήματος, οι περισσότεροι απόφοιτοι του οποίου θα απορροφηθούν από τη δημόσια εκπαίδευση.

Καταλήγοντας, με την παρούσα εργασία καταδεικνύεται η αξιολόγηση του διδακτικού έργου ως ένας σημαντικός και αναπόσπαστος παράγοντας μελέτης, για κάθε σχολική μονάδα και ίδρυμα εκπαίδευσης με στόχο να καταστεί μια ευφυής, υβριδική και ηθική οντότητα ικανή να επιτελέσει με αίσθημα ευθύνης το δύσκολο έργο της απέναντι στην κοινωνία.

Ζωή Χριστέλη

«Σχολική Ανάπτυξη ως Ανάπτυξη Σχολικού Κλίματος και Κλίματος Τάξης: Ο ρόλος των μαθητών/τριών στη διαμόρφωση της σχολικής ζωής ως βασικός παράγοντας σχολικής ανάπτυξης»

Η διερεύνηση του σχολικού κλίματος και του κλίματος τάξης στο πλαίσιο της σχολικής ανάπτυξης, αποτελεί ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον πεδίο της σύγχρονης εκπαιδευτικής έρευνας. Αντιλαμβανόμενοι τους εκπαιδευτικούς οργανισμούς ως ανοιχτά δυναμικά συστήματα, όπου όλα τα συστατικά στοιχεία αλληλεπιδρούν μεταξύ τους αλλά και με τα περιβάλλοντα συστήματα, επιχειρείται η διακρίβωση του ρόλου του μαθητή στη διαμόρφωση σχολικής ζωής και η συμβολή του στη διαμόρφωση θετικού σχολικού κλίματος, το οποίο αποτελεί τομέα ανάπτυξης της σχολικής μονάδας.

Στο θεωρητικό μέρος γίνεται εκτενής αναφορά στη θεωρία των συστημάτων του N. Luhman, στις θεωρίες σχολείων και στην ανάπτυξη σχολικών μονάδων, ενώ στη συνέχεια αναλύονται οι έννοιες του σχολικού κλίματος και του κλίματος τάξης καθώς και τομείς της σχολικής ζωής οι οποίοι συμβάλλουν στη διαμόρφωση θετικού σχολικού κλίματος. Ως ερευνητικό εργαλείο επιλέχθηκε το ερωτηματολόγιο, το οποίο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς και αποβλέπει στη χαρτογράφηση του κλίματος της σχολικής μονάδας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας επισημαίνουν τα επίπεδα εμπλοκής των μαθητών στις λειτουργίες της σχολικής μονάδας, δηλώνουν τη συμβολή των μαθητών στη διαμόρφωση σχολικού κλίματος και το ρόλο τους ως ρυθμιστικός παράγοντας στη βελτίωση της λειτουργίας του οργανισμού και την ενίσχυση της δυναμικής του συνόλου.